8 мая 1945 года в пригороде Берлина Карлсхарсте был подписан Акт о безоговорочной капитуляции Германии.

Потсдамская конференция (17 июля – 2 августа 1945 г.) посвящена была послевоенному устройству мира. В ее работе участвовал И. В. Сталин, Г. Трумэн, У. Черчилль.

Главная мысль Потсдамской конференции и соглашение трех держав – партнерство и сотрудничество во имя мира без войны и насилия, на основании баланса законных интересов – согласия в том, что державы – победительницы никогда не допустят повторения агрессии со стороны Германии или любого другого государства.

Литература

1) Иванов Р.Ф., Эйзенхауэр Д.Д. «Советско-американские союзнические отношения в 1941-45 гг.» США, экономика, политика, идеология 1995 г.

2) «История Отечества» Курс лекций Ч. 2 Баканов В.И., Евланова М.Н. – Челябинск: Изд-во ЮУРГУ, 1997.

3) Лидеры войны. Сталин, Рузвельт, Черчель, Гитлер, Муссолини. – Москва: Просвещение, 1995.

Марцінеўская Дзіяна Алегаўна

ТВОРЫ ЛІТАРАТУРЫ ЯК СВЕДКІ ПРА ВАЙНУ

УА «Гродзенскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Янкі Купалы»
Кафедра замежных моў

Навуковы кіраўнік – дацэнт кафедры замежных моў, к.ф.н.,
дацэнт Ляскевіч С.Г.

22 чэрвеня 1941 года пачалася Вялікая Айчынная вайна. На фронт ішлі сыны, браты, бацькі і дзяды, з ворагам змагаліся мужчыны і жанчыны, на фронце і ў тыле. Многія не вярнуліся, а тыя, хто вярнуўся жывым і здаровым, назаўсёды захавалі ў памяці тыя падзеі. За гэтыя гады наш народ вынес многае, але трымаўся разам.

Зараз мы чуем пра вайну ад сваіх бацькоў, дзядоў, з’яўляюцца свежыя кінафільмы. Ці так гэта было? Можа, «не такі

Репозиторий ГрГМУ

страшны чорт, як яго малююць»? Якой была на самой справе вайна? Чаму так многа загінуўшых? Гэтыя пытанні застаюцца актуальнымі і сёння, бо трагедыя вайны не забываецца.

У нашы дні прыходзіцца чуць, што вынікі вайны спрабуюць інтэрпрэтаваць, перапісаць яе гераічныя старонкі, апраўдаць асобных удзельнікаў. Але ёсць факты, ёсць сведчанні, ёсць вынікі Нюрнбергскага працэсу.

Літаратурныя творы таксама могуць даць адказы на многія хвалюючыя пытанні, не заўсёды праз канкрэтнае фактурнае апісанне, але праз эмацыйнае ўздзеянне на чытача. У прыватнасці, паэтычныя і празаічныя творы беларускай літаратуры праз гады і дзесяцігоддзі нясуць і будуць несці памяць пра трагедыю вайны, поўніцца неабсяжным болем за лёс народа, за кожнае загубленае жыццё, за кожную пралітую слязу дзіцёнка, маці.

Уся беларуская літаратура ваенных і пасляваенных год звярталася да ваеннай тэмы. Творы, напісаныя сведкамі вайны, непасрэднымі яе ўдзельнікамі, з’яўляюцца тымі крыніцамі, якім мы не маем права не давяраць.

Асэнсаваннем трагедыі вайны і лёсу народа стаўся раман К. Чорнага «Млечны шлях»; раман М. Лынькова «Незабыўныя дні» паказвае рэальнага героя Канстанціна Заслонава; першы «партызанскі» раман выходзіць з-пад пяра І. Шамякіна; раман «Мінскі напрамак» І. Мележа развівае тэму вызвалення Беларусі, апісвае аперацыю «Багратыён».

Беларуская паэзія апявала подзвіг савецкага народа, поўнілася верай ў светлую будучыню. На тэму вайны пісалі П. Броўка, М. Танк, П. Панчанка, П. Глебка і інш. А. Куляшоў за паэму 1943 г. «Сцяг брыгады» атрымаў Дзяржаўную прэмію СССР.

Гераічнае на вайне цесна пераплятаецца з трагічным. І трагічныя ноты пастаянна прысутнічаюць у творах тых, хто бачыў вайну, зведаў яе жахі.

Напрыклад, у вершах Пімена Панчанкі прысутнічае трагедыйны змест, гібель нявінных людзей, бо фашысты не шкадавалі нікога, нават дзяцей: *І магілы, магілы... / Ля кожнае вёскі* - */ Нашы аднапалчане, / Аднафамільцы і цёзкі*.

Репозиторий ГрГМУ

А калі нагадаць баладу Куляшова, у якой растралялі дзяцей за тое, што іх бацька – камандзір партызанскага атрада, адразу ўспыхваюць у памяці радкі, як фашыст цэліўся маленькаму хлапчуку ў галоўку. Ці чалавек ён пасля такога? Што у яго было на сэрцы ў той момант? Ці спакойна ён спаў пасля такога ўчынку? Такое не даруецца… Не даруецца ніколі…

Са спакоем на сэрцы немагчыма чытаць баладу Петруся Броўкі «Надзя-Надзейка». Дзяўчыне, як нам, падорана права жыць на зямлі, усміхацца і проста быць шчаслівай. Але яе жыццё загубілі чужынцы: *Як наляцела цемра-навала, / Змеі напалі, джалілі джалам. / Дымам дыхнулі,– чорнай я стала, / З крыкам і тлумам, / Гвалтам і глумам / Красу загубілі, / Дзяўчыну забілі..*

Але суровая праўда вайны, непрыкрытая нічым, найбольш ёмка і празрыста раскрываецца ў творах Васіля Быкава. Ён пісаў і пра вялікія страты, панесеныя нашым народам ў ваенныя часы, і пра тое, што просты чалавек, звычайны салдат цаной свайго жыцця абараняў не толькі сябе, а ўсю краіну, і пра трагедыю выбара на вайне. «Жураўліны крык» – эмацыйна цяжкі твор пра двух хлопцаў, з якіх адзін памёр героем, а другі здраднікам. Часта чалавек заставаўся сам-насам з падзеямі, ніхто яму не мог дапамагчы. Пра гэта ж хрэстаматыйная аповесць «Знак бяды». У творы паказана, як два блізкія адзін аднаму чалавекі па-рознаму супрацьстаяць фашызму. Напрыклад, Сцепаніда Багацька кідае ў калодзеж вінтоўку, выдойвае на зямлю малако, выменьвае на апошняга парсюка бомбу, а ў канцы гіне ў падпаленай хаце, пад крыкі паліцэйскіх, якія прыйшлі шукаць бомбу. Яе муж Пятрок Багацька не хоча ніякіх спрэчак, забойстваў, а ладу, спакою, ён хоча адкупіцца ад новай улады гарэлкай, пачастункамі. Але фашысты не прыйшлі, каб несці мір і спакой. І лёс героя таксама трагічны. Не вытрымала яго сэрца такіх здзекаў.

Жудасна… Жудасна ад таго, што гінулі простыя, нявінныя людзі, ад таго, што іншыя людзі (ці, можа, нелюдзі?) ўявілі сябе лепшымі, больш вартымі жыцця. Жудасна, калі ўявіш, што такое можа паўтарыцца.

Творы беларускай літаратуры дазваляюць нам адчуць, што перажылі нашы продкі. Дзякуй творцам, праз якіх даведваешся пра тое, што і як было, іх творы – своесаблівы напамінак для нас,

Рэпазіторый ГрГМУ

жывых: *За рысай той – маўкліва, пуста, / І на дарогах крыжавых / Узводзім помнікі і бюсты / Мы не для іх, а для жывых* (П. Панчанка «Даты»), каб мы помнілі і каб наша мірнае неба больш ніколі не пакрылі хмары вайны.

Мирончук Вера Васильевна,
Эйсмонт Владислав Генрихович

ДИНАМИКА РОЖДАЕМОСТИ ВО ВРЕМЯ ВЕЛИКОЙ ОТЕЧЕСТВЕННО ВОЙНЫ

УО «Гродненский государственный медицинский университет»
Военная кафедра

Научный руководитель – старший преподаватель,
подполковник м/с Князев И.Н.

Репозиторий ГрГМУ

Актуальность. Демографические исследования показывают, что одним из самых чувствительных показателей к воздействию как внешних, так и внутренних факторов является рождаемость. В течение ограниченных временных промежутков она может интенсивно сокращаться или расти. В связи с этим большой интерес представляет динамика рождаемости в годы Великой Отечественной войны.

Цель: оценить динамику рождаемости в годы Второй мировой войны.

Достижение поставленной цели планируется благодаря решению следующих задач:

1. Изучить уровень рождаемости в довоенное время.
2. Определить, под влиянием каких факторов изменялась рождаемость во время войны.

Материалы и методы. Материалами исследования стали данные 6 печатных и 5 электронных ресурсов. В ходе исследования использовались анализ и сопоставление материалов различных источников.

Результаты. В январе 1937 года была проведена вторая Всесоюзная перепись населения в СССР. Её предварительные